

maad, on se kulus tulipurskaw mäggi, nimmega Wesuw. töine, mis temimast paljo förgem ja surem, seisab Sitzili sae peäl, mis pennikoormat taks, wiimsemast Itali sops pist arwates, merres on. Mägge, mis seál omma tulles purskamise pärast fögil teadar, kutsutakse Aetnaks. On veel peale Sizilil mõnned töised sared liggitail, mis Itali ma jaoks arwataks. Siit maalt merre laudo hommis ko pole minnes, tulib innimene.

14. Kreka maale. Põhja pool on temima sure maas ga ühhes, aga õhto, Idune ja hommiko poolt rajab teda merri, kus liggi taks sadda suremat eht wähhemat saart nähtakse, mis Kreka ma járrele on. Sesamma armas ma olli ammuist ajast enne Kristuse sündimist kulus, omma rahwa tarkuse ja sure meistrite pärast, kes kui kirjatundjad ja öppetud mehhed; kui kauvalad pomeistrid, kujotikkujad, wallajad ja maalmeistrid maisma õsani ojuma nimme mälestatawaks jätnud, fest, et nende käest föik tarkus ja tundmine hakkand tullema, ja meie põlwe rahwas sedda ennamiste nende käest perrinud. Seals ollid need ennemuiste föes kid linnad, kelle foggodustele pühha Paulus ommad Epistlid Korintuse, Ewesuse, Tassalonika ja Wiliipse rahvale kirjutas. Nende nimmed on kül veel tännagi päew alles: aga ei olle nemmad ennam, mis olliwad. Korre, tores ja harrimata Turgi rahwas, on jo peale nelli sadda aastat neid armasaid maid ennese käes piddanud; armota waljusega neid wallitsend, ja föik kautand ja kustutand, mis endisel ajal Kreka maa ja temima rahwa tarkust ja auu tulutas. Kesklast põhja pole minnes same fööhhe.

15. Turgi maale, mis aga selle märato rögi wähhem osfa, et ta föigesurem pool Asia, muist ka Ahwrikas maa jaoks on. Turgi keiser peab aset Konstanting poli linnas; se on selle merre kalda peäl, mis musials merrets nimmetakse, ja Europa ja Asia maa wahhet seál föhhas wahhet teeb. Lin on lõpmata suur ja ajab kangelste kaupa. Turgi maalt kallame üles põhja pole, ja lähheme

16. Ungari maale, se on Austria keisri perris; wäga önnistud ja föige asja polest rikkas. Temma rahwas on prisket suggu, wahwa, wapper ja töteegiija. Mis mõnni inimeseks wöiks vanna, se on se: et nende keles paljo malele sõnnasid tulukse ollewad. Pealin on Pressburg. Siit lähheme ikka ülemale põhja pole, ja same siis

17. Bömi: maale mis üks suur kunningriik ja Austria keisri perris on. Selle ma rahwa keel on üks seggane ja pehme wenne kele murre. Pealin on Prag. Temmaga on rajastiku

18. Slesia suur ma, se on Preissi kunninga omma. Siit töttame

19. Preissi kunningriik, pealin on Rödigssberg; aga kunningas üksi illab Saksa maal omma pessalinnas, nimmega Berlin. Preissist jõuame

20. Pohla: maale, se on nüüd kolmes jaus, ja kolme wallitsjate päralt; üks osa on Warsaw linnaga nenie, töine Austria keiser, ja kolmas Preissi kunninga oma ma. Nüüd lähheme veel Kura: maalt läbbi, et jälle Riia kindla lõbbo sada, ja olleme siis föik Europa maad äras tainud.

Anname wiimseks veel mõnda tähhendust liisaks. Teame, et iggal mõisal kaart on, mis maamõterja tehtud, ja kelle peale temma föik moedo járrele ärramärkind, kuid ka rajad jookswad; kus keslegi pöllomaad; kus metsa, jõge, weesonekell eht muud margitawad asja näeb ollewad, nenda, et kui kaart aufaste tehtud, ja sedda umbwödera innimise fätte antakse, kes kartides tarkust mõistab sada, temma sellejärrele föhhbe igga vaika saab tundma, ja küssimata sinna öskama; teab ka kaardi járrele arvata, paljuus maad übhast föhhast töise minna. Misigusid kaartisid on föigist rikidest, ja föigist maitest ja merrededest, mis maa peal on, jo ammuistki tehtud, ja nimmekalse ucid Landkaardiks, f. o. Maakaardiks, kelle peält näbba, kui piik ja lai üks eht töine ma; tubhu pole ta heidab; kelslega temma rajastiku on; mis ta linnade nimmed; eht kas jõgesid ja mägesid, eht mis veel muud seál peaks olema. Merre kaartide járrele juhbatab kompas. mis ikka põhja tähhbe peale nätab, laewameest de pimmedusel kajudest ja kardetava merre föhtadest mõda; ja öskab temma nende járrele laia merre peäl, kus ei reed egga jälgi, egga muud kui agga taewast ja wet näbba, sinna, tubhu tahtmist on minna. Eks tulle selle eest Jummalale tännu anda, ja süddame likumisega pühha Paulusega ütelda: Issand! sa olled innimest omma lomade esimeseks suguküs lonud! ja, kuida pühha Tawet ütleb: tedda tarkuse, ötsse tui krooniga ehbitand.

Schweigi maal vägitakse saksa-, prantsuse- ja itali; Preissi-, Slesia- ja Saksa maal saksa keelt; Wenne riigis on wenne keel, mis föigis vaigus tulukse, aga peale sedda veel viiekümmend kahhetja keelt. Turgi maal on turgi keel, aga tulukse seál ilma temmata kolme kümne wie rahwa keelt vägitawad. Röik töised maad, mis olle-